

Er is meer. In genoemd tijdschrift durt men den strijd aanbinden tegen het oppervlakkige Christendom, dat heiden ten dage door de groote menigte die nog Christelijk zijn wil, voor goede tijden gehouden wordt. Men durt inaan tegen de gangbare theologische voorstellingen om daar tegenover op menig punt de Gereformeerde leer te stellen.

Men loopt ten deze in Amerika denzelfden weg af als wij hier. Immers voor een 20 jaren begon in Nederland door den arbeid van Dr. Kuyper, in de *Heraut* dezelfde actie, die nu sedert eenige jaren in N. Amerika de geesten bezig houdt. Voor een twintig jaren hield men in Nederland in toongevende Christelijke kringen elk een die niet aan een algemeene verzoening geloofde op zijn best voor een zondeling. De betoogen van Dr. Kuyper in ons blad, dat de genade „particulier“ is, vonden dan ook zoo al geen wetenschappelijke wederstand, dan toch hartstochtelijk tegenstand. Maar van lieverlede is men toch aan het onderzoeken gegaan of de Gereformeerde leersakken wel zoo onhoudbaar zijn, als moderne Groninger en ethische theologen het wilden voorstellen.

Nu verkeert men in Amerika sedert eenige jaren in dezelfde periode. Daaraan hebben wij bijv. te danken dat in de genoemde „Review“ een opstel voorkwam van de hand van Prof. N. M. Steffens, „over de leer van het algeheel verdoen en de leer des heils“. Daarin wijst de geleerde schrijver er op dat de leer van de zonde op nieuw in al haar diepte moet worden voorgesteld. De hoogleraar besluit met de woorden: Het is waar, dat wij de oude geschiedenis van Jems en zijn liefde hebben te vertellen; maar om deze geschiedenis te verstaan in al hare volheid moeten wij ons de moeite geven om ook de oude, oude historie te verstaan van 's menschen eerste ongehoorzaamheid en hare wrange vruchten. De vraag is dikwerf gedaan, waarom de prediking niet meer zooveel invloed uitoefent als weleer. Zou het niet zijn omdat Christus en zijn heil niet geplaatst worden in het licht van onzen toestand als zondaars? Wat daarvan zij, zeker is het dat de donkere achtergrond van het algehele verdoen in volle glorie onzen Verlosser en Zijn Werk zal doen schitteren.

Een ander Theoloog heeft ondernomen om de leer der Gereformeerde Kerk te vergelijken met de in Amerika gangbare denkbeelden omtrent God en Goddelijke zaken. Dit geschiedde in een artikel van de hand van de Heer J. A. De Baun te Fonda N. Y., waarin de schrijver te velde trekt tegen de leerings die onder een menigte menschen die rechtzinnig willen zijn gangbaar werden. In de eerste plaats wijst de schrijver op de leer van het algemeene verlossingschap van God, vervolgens op de leer van 's menschen waarde, daarna op de leer van de zonde als niet saamhangende met Adam's zonde en tenslotte op de algemeene verzoening door Christus en een algemeene redding, die door de hedendaagse rechtzinnige predikers wordt voorgesteld, en daartegenover te stellen wat de Gereformeerde kerk omtrent al die punten leert.

Dit zijn slechts staaltjes om te doen zien dat ook in Amerika de bazuin aan den mond wordt gezet om terug te roepen tot de wet en het getuigenis.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

WEDER GEKEERD.

XXI.

Zoo scheen dan alles te loopen gelijk het hart het zich wenschen kon. Maar „Mijn wegen zijn niet uw wegen“, spreekt de Heere, wiens Woord ons leert, dat we door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. Dat is niet aangenaam voor den mensch, doch het werkt Gods kinderen toch ten goede. Zij weten het: wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige. 't Was goed dat de schoolmeester Von Zimmer ook zoo dacht. Want de dagen waren aanstaande, dat hij meer dan ooit noodig zou hebben zich in God te verlaten. Heel zijn leven door had hij nergens een blijvende plaats gehad; zoo zou het weer gaan.

De zomer van 't jaar 1771 was koud en nat. 't Koren rijpte slecht, en wat nog rijp werd verbrak bijna in den regen. Zoo was dan de oogst uiterst schraal, vooral in het Graafschap Rappenburg en in Zimmer. Daarbij was de rivier de Altmühl meermalen buiten haar oevers getreden, zoodat die onderliepen en 't hooi, ja ook het eirotien, bedierf. Toen kwam de winter, waarin men nog ten deele leven kon van den voormaai uit een vorig jaar. Toch moest al menig mooi stuk vee aan den slachter worden verkocht, eenvoudig wij men er geen voedsel voor had.

In de lente echter begon de toestand heel bedenkelijk te worden. Er ontstond hongersnood. Zoo erg was 't, dat men zelfs over de Donau, in Beieren, drie regimenten dragonders oopriep om de talloze bedelaars te verjagen of buiten de grenzen te houden. In de Pappenheimse streken zag 't er ook bedroevend uit. Vele kleine beenen werden doodarm; de meer gegode konden te nauwermond leven. Werk was er niet, en gegeven werd er heel weinig, omdat zeer weinigen nog iets te missen hadden. Ook Ottmann, de schoolmeester, had het hard te verantwoorden, niet wegens zijn zware werk, want er kwamen zeer weinig kinderen meer school in dezen tijd. Maar hij moest eten en de lui-garven bleven uit, en de aardappelen op het veld waren bevroren, en er schoot op allerlei haantjes heel weinig over. Gelukkig dat zijn rijke peet in de stad nu en dan eens bijspong. Maar het was ook niet veel, want in de stad was de nood eveneens niet gering.

Nu is de honger een scherp zwaard, gelijk we allen weten, gelukkig nog maar van hooren zeggen. Wat honger waarlijk is weten bij ervaring zeker heel weinig lezers, en daar mogen ze den Heere God voor danken. Bij den honger komt echter nog vaak een andere bezoeking, namelijk zware ziekte, die ontstaat uit ontbering of door het eten van slecht voedsel. We weten dat v. a. uit heiligen voorviel in de belegerde steden, tijdens de eerste jaren van onzen krijg met Spanje.

In Zimmer ging 't niet anders. Uit Beieren, langs de rivier, vaderde de aanstekelijke ziekte, de hongerijphus, meer en meer. Eindelijk beviel zij ook het dorp. Vier menschen werden aangetast, en nu ontstond er in het plaatsje een algemeene schrik, een „paniek“, zegt de schrijver. (Dit woord paniek is afgeleid van *Pan*. Zoo heette de heidense heersergod, die bok kopooten had, en voor zijn plezier de menschen aan 't schnikken maakte).

Toen er nog vijf personen ziek werden, haalde

men die uit hun huis en bracht hen, opdat ze anderen niet zouden besmetten, bij elkander in het armenhuis. Dit lag, gelijk we weten, onder 't zelfde dak als waaronder de schoolmeester en zijn vrouw huisden, die dus de zieken vlak bij zich hadden. Daarbij waren de lieden in het dorp zoo bevreesd ook ziek te worden, dat zij de kranken, al waren er ook hun broers en zusters bij, toch niet wilden verzorgen.

Wie het dan doen moest? Wel, er was in het dorp een veldwachter, die tevens, hoe ongelukkig het klinkt, als nachtwacht dienst deed. Als hij nu weet, dat die man „oud en zwak“ was, begrijpt ge reeds, hoe hij al in gewone tijden zijn werk heel vreemd moet verricht hebben. Immers 't zou nog voor een sterk man te veel zijn geweest. Doch nu moest zulk een man vijf zieke menschen oppassen! Echter lang heeft hij het niet gedaan. Reeds den tweeden dag bleef hij weg. En toen een barmhartig mensch eens ging kijken naar de oppasser toch zat, vond hij dezen zelf zwaar ziek te bed liggen. De man is daar niet meer van opgestaan. Zoo bleef er dus niemand over om voor de zieken te zorgen, want geen mensch had lust en moed zich tot zijn opvolger aan te bieden. De zieken lagen zonder hulp of verzorging.

Dat kon de schoolmeester — al had hij zelf steeds een zieke op te passen — toch niet aanzien. Zou hij die ongelukkige zoo laten omkomen? Neen, hij had op het slagveld de kogels om zich hooren fluiten; hij wist dat zijn leven in des Heeren hand was, en hij geloofde dat, al lieten broers en zusters elkaar alleen, hij zou wel om te helpen naar zijn vermogen. Doch dit was een zware taak. Zelf bezat hij bijna niets, en toch moesten althans enkele zieken voedsel hebben. Waar dat te vinden? Den Heere God biddend hem te helpen, ging hij uit en bedelde hier en daar wat bijeen. Toen ging hij tot de zieken, die met smachtend verlangen uit-zagen, dat er iemand kwam. Hij bracht hun verscht water, gaf hun, die 't lustten, eenige spijs, maakte de bedden in orde, luchtte het vertrek, kortom, hij deed al wat hij meende dat noodig was.

Bovenal vergat hij niet de zieken te wijzen op nog iets ergers dan lichaamskrankheid, namelijk het gevaar waarin zich de onbekende zondaar bevindt. Gelukkig wist hij uit ervaring van genade te spreken en van de verlossing, die in Christus Jezus is. Doch niet bij allen kon hij zoo doen. Want sommigen lagen in zulke zware koorts, dat zij gilden, allerlei wartaal spraken, en niets begrepen van wat tot hen werd gezegd. Een krachten steun had onze goede schoolmeester in den predikant, die als een trouwe herder elken dag de wandeling naar Zimmer maakte, om de lijdenden toe te spreken en te troosten.

Zoo ging een week voorbij, zeven dagen in angst en zorg; honger en ellende buiten, ziekte en nood binnen het huis. Doch de schoolmeester sterkte zich in den Heere zijn God, en al voelde hij zijn lichaam en zijn geest haast be-zwijken, hij hield vol, onbevreesd, zijn lot en weg stellende in de hand des Heeren.

De nieuwe week begon, een week wier einde onze Kasper Ottmann niet zien zou.

Op een avond, toen hij weder thuis was gekomen bij zijn vrouw, die steeds te bed moest liggen, gevoelde hij zich ongesteld: zijn hoofd klopte, en 't was hem als droeg hij lood in de beenen. Hij legde zich ter ruste, doch toen zijn vrouw hem den volgende morgen wilde wekken, bespeurde zij, dat hij op haar roepen geen antwoord gaf. Eindelijk uitte hij een wilden schreeuw, en de vrouw onduidelijk met schrik dat haar man ook in een felle koorts lag!

KORT EN KRACHTIG.

Met het maken van een opstel kan iemand soms geducht verlegen zitten, vooral met een begin, gelijk menig lezer bij ervaring wel zal weten.

Onlangs nu werd op een gymnasium in Zwitserland — de naam der plaats zal ik hier weglaten, doch 't verhaal werd mij door iemand uit Zuid-Duitschland gedaan — als onderwerp voor een opstel gegeven:

„Een schildering van hetgeen men gevoelt bij het bestijgen van een hoogen berg.“

Al is nu Zwitserland vol hooge bergen, toch zaten vele jongens met dit onderwerp nog al verlegen. Een van hen echter wist er zich aardig uit te redden. Wat deed hij? Hij schreef dood-eenvoudig op het papier:

Uttmann erum supra, d. i.: Och, was ik maar al boven!

Dit opstel gaf hij den leeraar, die eerst wel vreemd keek, maar ten slotte zei, dat hij zoo'n kort en bondig opstel prijzen moest.

De jongens op onze gymnasiums zijn, zooals ik wel eens aan de *Heraut*-lezers bespeur, heel knappe bollen. Maar zitten ze eens verlegen, dan hoop ik, dat ze zich er even snedig uit zullen weten te redden als hun Zwitsersche vakgenooten.

HOOGENIEK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPE: Rotterdam A. W. H. Gispes W.H., te Breukelen. — Arnhemden (Walch), F. W. J. Wolf, te Lopik. — Schiedam, D. Ringnalda, te Oudshoorn. — Dedemsvaart, Folkens, te Stadskanaal.

AANROEPEN: Vreeswijk, H. Buitenhuis, te Zaltbommel. — Genemuiden, F. W. H. Eskes, te Spijk. — Hilversum B. D. Tom Wz., te Sneek.

BERAAPT: Zuidland, N. P. Littoij A., cand. te Middelburg. — Rijswijk (Z.-H.), P. Zijlman, te Hengelo (O). Naarden, J. Hanis Pz., te Oosterbierum. — Wijckel-Balk (Fr.), H. Huls, te Weerdingenmond. — Makkum en Kornwerd, J. J. Miedema, te Charlois.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPE: Coijnsplaat (N.-Br.), S. van Daalen, te Benschop (Utr.). — Zuidwilde, P. C. A. Douwes, te Anloo. — Saameer, H. van Eyck van Heeslinga, te Berlikum. — Delden, A. van der Flier, te Lemelo. — Foudgum e. a., H. Limpers, te Akkrum. — Heere en Leende, H. Bax Ds., te Doornspijk. — Berkel, J. H. Wessink, te Nijkerk op de Veluwe. — Oud-Bescher, D. E. Hupkes, te Sprang. — Barneveld, H. Visscher, te Delft. — Noordlaren, L. K. H. Bleeker, te Norderhemert.

AANROEPEN: Engelen, A. van der Heiden, te Scherpenzeel e. a. — Burum en Munnikzijl, T. H. Hoekstra, cand. te Franeker. — Leiden, R. W. Vethake, te Allen a/d Rijn.

BERAAPT: Heeskes, W. Beukema, te Oosterselsel. — Aalsum, W. Hulsbergen, te Slochteren. — Nijzijl, W. Meijerink, te Oldelamer. — Werkhoven, N. C. Bakker, te Wijngaarden. — Woudsend, O. Norel R., te Wons e. a. — Nieuw-Beerland, J. Eigenman, te De Meern. — Nes (op Ameland), S. H. A. Bejerman P.H., te Holwerd.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt bekeerd verzocht, de abonnementsgelden over het 1ste kwartaal, gecindigd 31 Maart 1898, ten bedrage van f 1.20, ons per postwissel over te maken.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.
Amsterdam, Maart 1898.

Advertentien.

Door Gods goedheid bevallen van een wel geschapen DOCHTERTJE,
YNSCHJE K. VAN PUTTEN,
geliefde Echtgenote van
DOUWE BERGSMAN.

Racine, Wis. U. S. A.
Zaterdag, 12 Maart 1898.

Heden overleed zacht en kalm, onze geliefde Vader en Behoudvader, de Wel-Eerwaarde Heer

D. KLINKERT,
in den ouderdom van bijna 80 jaren.
Dr. H. KLINKERT.
J. F. KLINKERT.
V. GILDE V. D. PALE.
W. HARRENSTEIN-KLINKERT.
G. C. HARRENSTEIN.
Rotterdam, 30 Maart 1898.

Gisteravond ontsiep na een langdurig, smartelijk lijden, in zijnen Heere en Heiland, onze geliefde Leeraar, de Wel-Eerwaarde Heer

DERK KLINKERT,
in den ouderdom van bijna 80 jaren.
Ruim 33 jaren arbeidde hij met onvermoeiden ijver en met kennelijken zegen in onze gemeente; steeds verkondigde hij met groote opgewektheid het Woord der Zaligheid en tot in zijn laatste oogenblikken was het hem een drang en begeerte des harten, om te getuigen van zijnen Verlosser. Wien te prijzen en te verheerlijken immer zijn lust en keuze was.
Ziende op den grooten zegen der Gemeente, zooveel jaren in den overleden geschonken, wenscht zij den Heere met dankbaarheid te zwijgen.

Namens den Raad der Geref. kerk (A.),
C. B. BAVINCK, Pres.
G. VAN BLEEK, Sec.
Rotterdam, 30 Maart 1898.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissiounairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsensstraat.
No. 157.
AMSTERDAM.

BREEBAART's
Orgelhandel.
Specialiteit in Orgels
voor
Huis, School, Zaal en Kerk.
Damrak 22, Amsterdam.

Patrik, Polus en Wels Bijbelverkl.,
mooi Ex., kwarto, halfeer met titel, compleet f 32.50, op ontvangst van postwissel bij
J. W. BOEIJENGA, Sneek.

Het laatste Bijbelboek,
DOOR
DEN SCHRIJVER VAN
De heerlijkheid der nieuwe Bedoeling in de schiedwou des Ouden Verbonds.
Ingenaad f 1.35. — Gebonden f 1.75.
BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

BRILLEN
met ISOMETROPISCHE GLAZEN
Uitvinding bij
KAREL VAN BUREN,
82 Rokin 82.
Isometropische glazen geven 't oog geen vermoeienis en munten uit door buitengewone helderheid.
De Brochure „Het Behand der ogen“ steeds gratis verkrijgbaar.

ENCYCLOPÆDIE
DER
Heilige Godgeleerdheid,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Drie Deelen, ingenaad f 10.75; in drie halfdeelen banden f 21.25. (Losse banden per stuk f 1.—).
Amsterdam.
Pretoria.

P. VAN ELJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co

DAM 15-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS, Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO ½ pCt. onder prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.
Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:

Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE, en H. SERET.

Directeur: H. J. VAN VULPEN.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen KAPITAAL en LEEFRENTE tot elk bedrag.

Verschenen:

VERJAARDAGALBUM
met spreuken uit de werken van Dr. A. KUYPER.
In stempelband f 1.90.

Amsterdam.

Pretoria.

Met Mei of later biedt zich aan een
DIENSTBODE.
Geref. godsd., oud 23 jaar, ruim 3 jaar in haar laatste betz. als MEID-ALLEEN gediend, de beste get. staan haar ten dienste. Adres, lett. M., L. DIEPENHORST, te Arnhem.

Een Boekh.-Uitgever, in een der prov. hoofdsteden van ons land,
wenscht zich van zijn Christ.
Boekhandel te ontdoen,
met het oog op te veel drukte. Met tusschenpersonen wordt niet onderhandeld.
Brieven franco, motto: „Boekhandel“, Bureau van dit blad.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Verschenen en aan de leden gratis toegezonden:

PIET UIJS
Of lijden en strijd der Voortrekkers in Natal.
DOOR
C. W. H. VAN DER POST.
Consul-Generaal der Nederlanden en Lid van den Volksraad van Oranje-Vrijstaat, te Fauresmith.
Met 46 Illustratien van WILLEM STEELINK. Ruim 200 bladzijden.
Prijs f 1.20. In prachtband f 1.50.

Amsterdam.

Pretoria.

ZOOEVEN IS VERSCHENEN:
HERODES.
EENE STUDIE
DOOR
Dr. J. WOLTJER.
Prijs 60 Cents.
Leiden.
D. DONNER.

VERSCHENEN:
TEEDERE ZAKEN.
Een debat over het prostitutie-vraagstuk in de Zuid-Afrikaansche Republiek
MET
Dr. F. VREDENRIJK ENGELBURG,
Editor van „De Volksstem“,
DOOR
C. SPOELSTRA,
Ned. Herv. Predikant te Pretoria.
Derde vermeerde druk. — Prijs f 0.90.

Amsterdam.

Pretoria.

Geen Geref. Theoloog
verzuime zich aan te schaffen HENRY, Commentary Holy Bible.
Wit dit werk doorloopen gebruikt, zal er voor de prediking werkelijk winst uit putten....
(Prof. Dr. A. KUYPER, *Heraut* No. 956).
Voorhanden in verschillende edities, van af f 17.—.
Kampen.
J. H. KOK.

BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

PIANO'S
GOLDSCHMIDING.
Orgels.
Biljko Prijzen.
GROOTE MAGAZIJNEN.
Warmoesstraat 141 en Keizersgr. 305, AMSTERDAM.
Catalogus gratis.

BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributien:
Door den heer H. van Noort uit Loosdunnen f 78, uit Monster f 8.50, samen f 86.50; door den heer Th. van Stralen te Houwerzijl f 10; door den heer Johs. Krap te 's-Gravenhage te storting f 780; door den heer W. Geurts te Ophuisden f 9; door den heer R. F. van Mill te Gorinchem f 1; aan collecten (voor de Theol. Fac.) van de Geref. kerk te Wintervijk (12 coll.) f 25.54; van idem te Reeuwijk f 1.56; van idem te Schipluiden f 1.83; door den heer P. van Vliet te Axel f 111; door Dr. W. Folkerts te Nierzijl f 12; door den heer A. Pijn vandraat te Harderwijk f 2.50; door den heer Jh. Van Zanten te Zeist f 0.50.

Aan Collecten: (voor de Theol.-faculteit). Van de Geref. kerk te Muiden (halve coll.) f 1.32; van idem aan de Overtoorn f 12.97; van idem te Sloterdijk f 1.72; van idem te Naarden f 4.60; van idem te Huizen f 3.50; van idem te Tiel f 4.71.

Aan Schenkingen:
Van P. S. te W. f 2.47; door Dr. W. H. Gispes Jr. te Breukelen, van de Geref. Jongel. Vereen. f 5.72.

Voor de Medische Faculteit:
Door den heer H. van Noort uit Loosdunnen f 10.

Voor het Studiefonds:
Door den heer Johs. Krap van de 14 Stud.-vereening te 's-Gravenhage 440 storting f 100; door Dr. H. C. van den Brink te Heeg, uit de Catechistabus f 10.

S. J. SEEFAT,
Peningmeester.

Zestig uitgesogte

Afrikaanse Gedigte,

VERSAMELD DOOR

F. W. REITZ.

(Oud President van den Oranje-Vrijstaat).

Met 20 Illustratien.

WILLEM STEELINK.

Prijs f 2. In fraaie stempelband f 2.50.

BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Boek- en Computerdrukkerij:
DE ROZIER KLOBER & BAKELA,
Amsterdam.

Dit blad is
Bijdragen
dit blad het
aan de ADI
inzending
kunnen voor

Na een
beluistert
leven terns
dingstied
ruischt dat
tegen na ee
gevroren w
akker en ve
doodsgevoel
kunstlicht e
verschricket
nieuwen lev
in den doc
lende opsta
het dan we
van dat ni
dwongen is
waarin inn
aangeboden,
met een blij
heilig akko
Maar gel
koude, met
ten, met ald
dat dan nog
zwarten, en
botten eer
een vorigen
beeld als de
de lente on
glanzende v
uit den doot
Het akko
wat gekubeld
onthoudt on
zijn weelde

Ja, er is
lauwe Louw
Het Pasch
achtergrond
der Natuur,
van de kind
stemming ve
zijn. Doods
worsteland, e
pend als der
leven uit den
Die stemm
ming der ger
nog voor on
roerende bel
waarin eens
de yromen h
weleer wozz
heid en benau
durend gebed
hooge. En d
mee saamh
naar een and
van zijn hope
stellende en
spiegelingen
volzakend en
waar Gods e
sen des ste
In die ste
plaats voor
wat meeleef
naam.
Die wanho
die zich ophi
gen levens, h
ken om één h
liezen in de

In Piemont
van omstreks
stad Lucena,
grogna geheeten
1532 de Synod
vergadering was
Derden werden
Willem Farel
van die Synod
Waldenzen te
kerken der Her
aanraking geko
gekregen, dat d
den. Die Synod
die het volgend
wijziging had
Zij voelden be
om zij vaak in
gromming en